

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deveto vijeće)

11. lipnja 2020.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Status državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem [boravkom] – Direktiva 2003/109/EZ – Članak 12. – Donošenje odluke o protjerivanju osobe s dugotrajnim boravištem [boravkom] – Elementi koji se moraju uzeti u obzir – Nacionalna sudska praksa – Neuzimanje u obzir tih elemenata – Sukladnost – Direktiva 2001/40/EZ – Uzajamno priznavanje odluka o protjerivanju državljana trećih zemalja – Relevantnost”

U predmetu C-448/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Visoki sud Kastilje-La Manche, Španjolska), odlukom od 15. svibnja 2019., koju je Sud zaprimio 12. lipnja 2019., u postupku

WT

protiv

Subdelegación del Gobierno en Guadalajara,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: S. Rodin, predsjednik vijeća, M. Vilaras (izvjestitelj), predsjednik četvrtog vijeća i K. Jürimäe, sutkinja,

nezavisni odvjetnik: G. Pitruzzella,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- Za WT, A. García Herrera i A. Abeijón Martínez, *abogados*
- za španjolsku vladu, M. J. García-Valdecasas Dorrego, a zatim S. Jiménez García, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, S. Pardo Quintillán i C. Cattabriga, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: španjolski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 12. Direktive Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem (SL 2004., L 16, str. 44.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 6., str. 41.), u vezi s Direktivom Vijeća 2001/40/EZ od 28. svibnja 2001. o uzajamnom priznavanju odluka o izgonu državljana trećih zemalja (SL 2001., L 149, str. 34.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 16.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe WT i Subdelegacion del Gobierno en Guadalajara (Predstavništvo vlade u provinciji Guadalajara, Španjolska) u vezi s odlukom tog tijela o protjerivanju osobe WT sa španjolskog državnog područja.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2003/109

- 3 Članak 12. Direktive 2003/109, naslovljen „Zaštita od protjerivanja”, u svojim stavcima 1. i 3. predviđa:

„1. Države članice mogu odlučiti protjerati osobu koja ima dugotrajno boravište [boravak] samo ako predstavlja stvarnu i dovoljno ozbiljnu prijetnju javnom poretku ili javnoj sigurnosti.

[...]

3. Prije donošenja odluke o protjerivanju osobe koja ima dugotrajno boravište [boravak], države članice uzimaju u obzir sljedeće čimbenike:

- (a) trajanje boravišta [boravka] na njihovom državnom području;
- (b) dob dotične osobe;
- (c) posljedice za dotičnu osobu i članove njezine obitelji;
- (d) veze sa zemljom boravišta ili nepostojanje veza sa zemljom podrijetla.”

Direktiva 2001/40

- 4 Iz članka 1. stavka 1. Direktive 2001/40 proizlazi da je njezina svrha omogućiti priznavanje odluke o izgonu [protjerivanju] koju donese nadležno tijelo jedne države članice protiv državljanina treće zemlje prisutnog na državnom području druge države članice.

5 Člankom 3. stavkom 1. te direktive određuje se:

„Izgon [protjerivanje] iz članka 1. primjenjuje se na sljedeće slučajeve:

(a) državljanin treće zemlje podložan je odluci o izgonu [protjerivanju] zbog ozbiljne i postojeće prijetnje pravnom poretku ili nacionalnoj sigurnosti, donesenoj u sljedećim slučajevima:

- presuda protiv državljanina treće zemlje u državi članici koja izdaje odluku zbog kaznenog djela kažnjivog kaznom koja uključuje oduzimanje slobode u trajanju od najmanje jedne godine;

[...]”

Španjolsko pravo

6 Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (Organski zakon 4/2000 o pravima i slobodama stranaca u Španjolskoj i njihovu uključivanju u društvo) od 11. siječnja 2000. (BOE br. 10 od 12. siječnja 2000., str. 1139.), u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak (u daljnjem tekstu: Zakon 4/2000), u glavi III. uređuje „povrede koje se odnose na prava stranaca i sustav sankcija za te povrede”.

7 Članak 57. koji se nalazi u toj glavi, glasi:

„1. Kad su počinitelji povrede stranci i predmetno se postupanje može kvalificirati kao ‚iznimno teško’ ili ‚teško’ u smislu članka 53. stavka 1. točaka (a), (b), (c), (d) i (f) ovog organskog zakona, moguće je, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti, zamijeniti novčanu kaznu udaljavanjem sa španjolskog državnog područja, nakon odgovarajućeg upravnog postupka i na temelju obrazložene odluke u kojoj su ocijenjene činjenice koje čine povredu.

2. Također, osnovu za protjerivanje po okončanju odgovarajućeg postupka predstavlja činjenica da je stranac u Španjolskoj ili u inozemstvu osuđen za namjerno postupanje koje se [u Španjolskoj] smatra kaznenim djelom za koje je propisana kazna oduzimanja slobode u trajanju dužem od jedne godine, osim ako su njegove osuđujuće presude izbrisane iz kaznene evidencije.

[...]

5. Ne može se odrediti protjerivanja stranaca koji se nalaze u sljedećim situacijama, osim ako je počinjeno kazneno djelo iz članka 54. stavka 1. točke (a) ili ako se povreda sastoji u ponovnom počinjenju u razdoblju od jedne godine kaznenog djela iste naravi za koje se može izreći mjera protjerivanja:

[...]

(b) Osobe s dugotrajnim boravkom. Prije donošenja odluke o protjerivanju osobe s dugotrajnim boravkom valja voditi računa o trajanju njezina boravka u Španjolskoj i vezama koje je stvorila [s tom zemljom], o njezinoj dobi, posljedicama za dotičnu osobu i članove njezine obitelji i vezama sa zemljom u koju će biti protjerana.

[...]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 8 WT je marokanski državljani nositelj dozvole dugotrajnog boravka u Španjolskoj. Kada je WT 22. veljače 2016. došao u nadležnu policijsku postaju kako bi ispunio određene formalnosti koje se odnose na njegov status stranca, policijski je službenik primijetio da je on između 2011. i 2014. godine bio osuđivan na nekoliko kazni, uključujući, među ostalim, tri kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine. Slijedom toga, protiv osobe WT pokrenut je upravni postupak protjerivanja u okviru kojega je bio saslušan.
- 9 WT je, među ostalim, istaknuo da njegove prijašnje osuđujuće kaznene presude ne mogu, same po sebi, opravdati njegovo protjerivanje sa španjolskog državnog područja te da je, s obzirom na to da u toj državi članici boravi više od deset godina, uključen u španjolsko društvo čiju je kulturu prisvojio. U toj zemlji također ima obiteljske i profesionalne veze.
- 10 Predstavništvo vlade provincije Guadalajara donijelo je 26. travnja 2016. odluku o protjerivanju osobe WT sa španjolskog državnog područja, smatrajući da su u njegovu slučaju ispunjeni uvjeti primjene osnove za protjerivanje iz članka 57. stavka 2. Zakona 4/2000.
- 11 WT je protiv te odluke podnio upravnu tužbu pred Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 1 de Guadalajara (Sud za upravne sporove br. 1 u Guadalajari, Španjolska). U prilog svojoj tužbi, ponovio je u biti iste argumente koje je već iznio tijekom upravnog postupka.
- 12 Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 1 de Guadalajara (Sud za upravne sporove br. 1 u Guadalajari) odbio je presudom od 3. srpnja 2017. WT-ovu tužbu kao neosnovanu. WT je protiv te presude podnio žalbu pred sudom koji je uputio zahtjev, Tribunalom Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Visoki sud u Kastilji-La Manchi, Španjolska), pozivajući se na povredu članka 12. Direktive 2003/109.
- 13 Sud koji je uputio zahtjev u svojem zahtjevu za prethodnu odluku navodi dvije presude Tribunala Supremo (Vrhovni sud, Španjolska) od 19. i 27. veljače 2019. u kojima je potonji sud, pozivajući se, među ostalim, na članak 3. stavak 1. točku (a) prvu alineju Direktive 2001/40, presudio da, u skladu s člankom 57. stavkom 2. Zakona 4/2000, a bez primjene stavka 5. tog članka, treba automatski protjerati strance s dugotrajnim boravkom osuđene za kaznena djela počinjena s namjerom za koja je propisana kazna zatvora u trajanju duljem od jedne godine.
- 14 Sud koji je uputio zahtjev, koji pojašnjava da je obvezan postupati u skladu sa sudskom praksom Tribunala Supremo (Vrhovni sud), smatra da navedene presude potonjeg suda nisu u skladu s odredbama Direktive 2003/109, kako ih tumači Sud u svojim presudama od 8. prosinca 2011., Ziebell (C-371/08, EU:C:2011:809) i od 7. prosinca 2017., López Pastuzano (C-636/16, EU:C:2017:949). Navedena sudska praksa Tribunala Supremo (Vrhovni sud) temelji se na Direktivi 2001/40, koja je isključivo postupovne naravi, što je pak dovelo do pravno pogrešnih zaključaka.
- 15 Naime, članak 3. stavak 1. točka (a) prva alineja navedene Direktive predviđa samo da se odluka o izgonu [protjerivanju] zbog ozbiljne i postojeće prijetnje pravnom poretku ili nacionalnoj sigurnosti može izvršiti u državi članici različitoj od države članice njezina donošenja, među ostalim, kada je donesena na temelju osuđujuće presude protiv državljanina treće zemlje o kojem je riječ, u državi članici koja donosi tu odluku, zbog kaznenog djela kažnjivog kaznom oduzimanja slobode u trajanju od najmanje jedne godine. Nasuprot tomu, navedena odredba ne uređuje okolnosti pod kojima takva odluka može biti donesena.

- 16 U tim je okolnostima Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Visoki sud u Kastilji-La Manchi) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Protivi li se članku 12. Direktive 2003/109 [...] i, među ostalim, presudama Suda od 8. prosinca 2011., Ziebell (C-371/08, EU:C:2011:809) i od 7. prosinca 2017., López Pastuzano (C-636/16, EU:C:2017:949) tumačenje koje je Tribunal Supremo [(Vrhovni sud)] zauzeo u svojim presudama br. 191/2019 od 19. veljače 2019., povodom žalbe 5607/2017 (ES:TS:2019:580) i br. 257/2019 od 27. veljače 2019. povodom žalbe 5809/2017 (ES:TS:2019:663), u skladu s kojim je na temelju tumačenja Direktive [2001/40] moguće zaključiti da se svakog državljanina treće zemlje, koji je nositelj dozvole dugotrajnog boravka, a koji je počinio kazneno djelo za koje je propisana kazna [oduzimanja slobode] u trajanju od najmanje jedne godine, može i mora ‚automatski‘ protjerati, odnosno [bez] potrebe provođenja bilo kakvog ispitivanja ozbiljne i postojane prijetnje koju predstavlja taj državljaniin te njegovih osobnih, obiteljskih, socijalnih ili profesionalnih okolnosti iz Direktive [2003/109]?”

O prethodnom pitanju

- 17 Budući da sud koji je uputio zahtjev u svojem prethodnom pitanju navodi dvije presude Tribunala Supremo (Vrhovni sud), valja najprije podsjetiti na to da iako nije na Sudu da u okviru zahtjeva za prethodnu odluku odlučuje o usklađenosti pravila nacionalnog prava, uključujući ona koja proizlaze iz sudske prakse, s pravilima prava Unije, ipak je nadležan sudu koji je uputio zahtjev pružiti sve elemente koji se odnose na tumačenje prava Unije, a koji će mu omogućiti da sam odluči o takvoj usklađenosti radi donošenja odluke u sporu koji je pred njim pokrenut (presuda od 26. siječnja 2010., Transportes Urbanos y Servicios Generales, C-118/08, EU:C:2010:39, t. 23. i navedena sudska praksa).
- 18 Iz toga slijedi da nije na Sudu da u okviru ovog zahtjeva za prethodnu odluku utvrdi je li sud koji je uputio zahtjev točno protumačio presude Tribunala Supremo (Vrhovni sud), navedene u tom zahtjevu, niti je li njima povrijeđeno pravo Unije. Nasuprot tomu, na Sudu je da sudu koji je uputio zahtjev navede protivi li se članku 12. Direktive 2003/109 nacionalna sudska praksa koja ima doseg koji taj sud pripisuje navedenim presudama Tribunala Supremo (Vrhovni sud).
- 19 Slijedom toga, valja smatrati da sud koji je uputio zahtjev svojim pitanjem u biti pita treba li članak 12. Direktive 2003/109 tumačiti na način da mu se protivi propis države članice koji, kako ga tumači nacionalna sudska praksa u odnosu na Direktivu 2001/40, predviđa protjerivanje svakog državljanina treće zemlje nositelja dozvole dugotrajnog boravka koji je počinio kazneno djelo za koje je propisana kazna oduzimanja slobode u trajanju od najmanje jedne godine, bez potrebe ispitivanja predstavlja li taj državljaniin treće zemlje stvarnu i dovoljno ozbiljnu prijetnju javnom poretku ili javnoj sigurnosti i bez potrebe uzimanja u obzir trajanja njegova boravka na državnom području te države članice, njegove dobi, posljedica za njega i članove njegove obitelji kao i veza s državom članicom boravišta ili nepostojanja veza sa zemljom podrijetla.
- 20 U tom pogledu, treba podsjetiti na to da je Sud u točki 29. presude od 7. prosinca 2017. López Pastuzano (C-636/16, EU:C:2017:949), odgovarajući na pitanje španjolskog suda pred kojim je pokrenut postupak koji se odnosio na istu odredbu španjolskog prava kao što je ona koju u ovom predmetu navodi sud koji je uputio zahtjev, presudio da članak 12. Direktive 2003/109 treba tumačiti na način da mu se protivi propis države članice koji, kako ga tumači dio njezinih sudova, ne predviđa primjenu uvjeta za zaštitu od protjerivanja državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom na sve upravne odluke o protjerivanju, neovisno o prirodi ili pravnom obliku te mjere.
- 21 Prema tome, iz točaka 25. do 27. navedene presude Suda u biti proizlazi da se članku 12. Direktive 2003/109 protivi to da država članica donese odluku o protjerivanju državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom samo na temelju osuđujuće kaznene presude koja mu je u prošlosti izrečena, a bez utvrđivanja predstavlja li taj državljaniin treće zemlje stvarnu i dovoljno ozbiljnu prijetnju javnom poretku ili javnoj sigurnosti te države članice te bez uzimanja u obzir različitih elemenata iz stavka 3.

tog članka, odnosno trajanja njegova boravka na državnom području te države članice, njegove dobi, posljedica protjerivanja za njega i članove njegove obitelji kao i veza sa zemljom boravišta ili nepostojanja veza sa zemljom podrijetla.

- 22 Odredbe Direktive 2001/40 ne mogu opravdati različito tumačenje članka 12. Direktive 2003/109.
- 23 Kao što to je to Europska komisija u biti navela u svojim pisanim očitovanjima, iz članka 1. stavka 1. Direktive 2001/40 proizlazi da je njezina svrha omogućiti da država članica prizna odluku o izgonu [protjerivanju] koju donese nadležno tijelo druge države članice protiv državljanina treće zemlje prisutnog na državnom području prvonavedene države članice.
- 24 Navedena direktiva ne uređuje stoga uvjete pod kojima država članica donosi takvu odluku u odnosu na državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom koji se nalazi na njezinu državnom području.
- 25 S obzirom na prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 12. Direktive 2003/109 treba tumačiti na način da mu se protivi propis države članice koji, kako ga tumači nacionalna sudska praksa u odnosu na Direktivu 2001/40, predviđa protjerivanje svakog državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom koji je počinio kazneno djelo za koje je propisana kazna oduzimanja slobode u trajanju od najmanje jedne godine, bez potrebe ispitivanja predstavlja li taj državljanin treće zemlje stvarnu i dovoljno ozbiljnu prijetnju javnom poretku ili javnoj sigurnosti i bez potrebe uzimanja u obzir trajanja njegova boravka na državnom području te države članice, njegove dobi, posljedica za njega i članove njegove obitelji kao i veza s državom članicom boravišta ili nepostojanja veza sa zemljom podrijetla.

Troškovi

- 26 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (deveto vijeće) odlučuje:

Članak 12. Direktive 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljanina trećih zemalja s dugotrajnim boravištem treba tumačiti na način da mu se protivi propis države članice koji, kako ga tumači nacionalna sudska praksa u odnosu na Direktivu 2001/40/EZ od 28. svibnja 2001. o uzajamnom priznavanju odluka o izgonu državljanina trećih zemalja, predviđa protjerivanje svakog državljanina treće zemlje nositelja dozvole dugotrajnog boravka koji je počinio kazneno djelo za koje je propisana kazna oduzimanja slobode u trajanju od najmanje jedne godine, bez potrebe ispitivanja predstavlja li taj državljanin treće zemlje stvarnu i dovoljno ozbiljnu prijetnju javnom poretku ili javnoj sigurnosti i bez potrebe uzimanja u obzir trajanja njegova boravka na državnom području te države članice, njegove dobi, posljedica za njega i članove njegove obitelji kao i veza s državom članicom boravišta ili nepostojanja veza sa zemljom podrijetla.

Potpisi